ROYAL THAI EMBASSY
IN ASTANA

สถานะของฮิญาบ นิกอบ และบูร์กาในประเทศในเอเชียกลาง

โดยสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอัสตานา
มกราคม ค.ศ. 2025

เอเชียกลางเป็นภูมิภาคที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมรดกอิสลามอันล้ำค่า เป็นที่ตั้งของ 5 ประเทศ ได้แก่ คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน ทาจิกิสถาน เติร์กเมนิสถาน และอุซเบกิสถาน ที่มีการแต่งกายแบบอิสลามแบบดั้งเดิม เช่น ฮิญาบ นิกอบ และบูร์กา แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางประวัติศาสตร์ การเมือง และสังคมที่หลากหลาย

เสื้อผ้าอิสลามสำหรับผู้หญิงมีอยู่ 3 ประเภทหลัก ๆ ได้แก่:

ฮิญาบ

ฮิญาบเป็นผ้าคลุมศีรษะที่สตรีชาวมุสลิมสวมใส่เพื่อปกปิดผม คอ และบางครั้งรวมถึงหน้าอก โดยเปิดเผยใบหน้า ถือเป็นเครื่องแต่งกายที่สุภาพที่สุดในบรรดาสตรีชาวมุสลิม และมีความสำคัญทางศาสนาและวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง ในเอเชียกลางฮิญาบได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังภายหลังการล่มสลายของสหภาพโซเวียต ในสมัยสหภาพโซเวียตการสวมฮิญาบได้รับการต่อต้านถึงขั้นห้ามสวมในบางพื้นที่ อย่างไรก็ตาม หลังจากการล่มสลายของสหภาพโซเวียต ความนิยมสวมฮิญาบกลับฟื้นคืนมาอีกครั้ง โดยเฉพาะในคาซัคสถาน คีร์กีซสถาน และบางส่วนของอุซเบกิสถาน ซึ่งถือเป็นการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ทางศาสนาและเชื่อมโยงกับมรดกทางวัฒนธรรม

ภาพที่ 1. ฮิญาบที่มา: Haute Hijab

ภาพที่ 2 นิกอบ

ที่มา: Steve Evans, Flickr

นิกอบ

นิกอบเป็นเครื่องแต่งกายที่ปกปิดใบหน้า โดยให้เห็นเพียงดวงตา ซึ่งสตรีชาวมุสลิมบางคนสวมใส่เพื่อแสดงถึงความสุภาพเรียบร้อย ต่างจากฮิญาบซึ่งได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในเอเชียกลาง นิกอบมีการสวมใส่กันไม่มากนัก และมักถูกตรวจสอบอย่างเข้มงวด

บูร์กา

ภาพที่ 3. ผ้าคลุมหน้าแบบบูร์กา
ที่มา: Nitin Madhav (USAID)

บูร์กาเป็นชุดคลุมทั้งตัวที่มีตาข่ายปิดตา เป็นชุดที่สุภาพและเข้มงวดที่สุด และมักพบในอัฟกานิสถาน ในเอเชียกลาง บูร์กาเป็นชุดที่หายากและมักถือเป็นสัญลักษณ์ของความอนุรักษ์นิยมเป็นอย่างมาก การใช้บูร์กาในประเทศต่าง ๆ ในเอเชียกลางมีจำกัดมาก และมักพบตามภูมิภาคหรือพื้นที่ชนบทบางแห่ง

ข้อจำกัดในการสวมฮิญาบ นิกอบ และบูร์กาในประเทศในเอเชียกลาง:

<u>คาซัคสถาน</u>

สถานะ ณ เดือนมกราคม ค.ศ. 2025 เป็นต้นไป ในสาธารณรัฐคาซัคสถานไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการสวมเสื้อผ้าอิสลามแบบดั้งเดิมในที่สาธารณะ ฮิญาบยังคงเป็นภาพที่พบเห็นได้ทั่วไปในพื้นที่เมืองและชนบทหลายแห่ง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุและประชากรที่เคร่งคัดศาสนา เมื่อพูดถึงบูร์กาและนิกอบ ไม่ค่อยมีความแพร่หลาย แต่เสื้อผ้าอิสลามประเภทนี้บางครั้งก็ก่อให้เกิดการถกเถียงเกี่ยวกับความปลอดภัย อัตลักษณ์ และบทบาทของศาสนาอิสลามในชีวิตสาธารณะ

ภาพที่ 4. การสวมฮิญาบในโรงเรียน
ที่มา: รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์แห่งสาธารณรัฐคาซัคสถาน,egov.kz

อย่างไรก็ตาม ในวันที่ 16 ตุลาคม ค.ศ. 2023 รัฐบาลคาซัคสถานประกาศห้ามสวมผ้าคลุมศีรษะแบบฮิญาบสำหรับนักเรียนและครูบุคลากรในสถาบันการศึกษา เพื่อให้มั่นใจถึงความเสมอภาคของศาสนาทุกศาสนาต่อกฎหมาย และเพื่อรักษาหลักการฆราวาส การห้ามนี้ไม่ครอบคุมภายนอกโรงเรียน แม้ว่าตามกฎหมายของคาซัคสถาน หากไม่ปฏิบัติตามการปฏิบัตินี้ ผู้ปกครองหรือตัวแทนทางกฎหมายอื่น ๆ จะต้องเสียกับค่าปรับ 10 เท่าของดัชนีการคำนวณรายเดือน (MCI) (39,320 เทงกี้คาซัคหรือ 75.75 ดอลลาร์สหรัฐ)

<u>สาธารณรัฐคีร์กีซ</u>

สาธารณรัฐคีร์กีซยังไม่ใช้มาตรการห้ามสวมฮิญาบ รวมถึงในโรงเรียนและโรงพยาบาล อย่างไรก็ตาม ในวันที่ 26 ธันวาคม ค.ศ. 2024 สภาโชโกกุ เคเนช (รัฐสภาคีร์กีซ) ได้ทำร่างกฎหมาย 2 ฉบับที่ควบคุมขอบเขตทางศาสนา ได้แก่ ร่างกฎหมาย “เกี่ยวกับเสรีภาพในการนับถือศาสนาและการสมาคมทางศาสนา” และ “เกี่ยวกับการแก้ไขกฎหมายบางประการของสาธารณรัฐคีร์กีซในขอบเขตทางศาสนา” ตามร่างกฎหมายดังกล่าว ห้ามมิให้ปกปิดใบหน้าทั้งหมด (กล่าวคือ การสวมนิกอบ บูร์กา) ในหน่วยงานของรัฐและสถานที่สาธารณะ ยกเว้นกรณีที่เกี่ยวข้อง

กับข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ การทำงานหรือกิจกรรมกีฬา รวมถึงกิจกรรมทางวัฒนธรรมหรือสังคม ในกรณีฝ่าฝืน บุคคลธรรมดาจะถูกปรับ 200 ดัชนีการคำนวณรายเดือน (MCI) (20,000 ซอมคีร์กีซหรือ 230 ดอลลาร์สหรัฐ)

ภาพที่ 5. นิกอบ ที่มา: ntv.com.tr

<u>ทาจิกิสถาน</u>

ภาพที่ 6. ผู้หญิงทาจิกสวมฮิญาบ ที่มา: aftag.infor

ในบรรดาประเทศในเอเชียกลาง ทาจิกิสถานมีข้อจำกัดที่เข้มงวดที่สุด เกี่ยวกับการแต่งกายแบบอิสลาม รัฐบาลทาจิกิสถานห้ามสวมฮิญาบในโรงเรียนในปี ค.ศ. 2007 และต่อมาในปี ค.ศ. 2009 ได้จำกัดการสวมใส่ในสถาบันสาธารณะ เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน ค.ศ. 2024 ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐทาจิกิสถานได้อนุมัติการแก้ไขกฎหมาย "ว่าด้วยการควบคุมงานเฉลิมฉลองและพิธีการ" ซึ่งประกาศห้าม "เสื้อผ้าที่ต่างชาติใส่เพื่อวัฒนธรรมประจำชาติ" ทั่วประเทศ รวมถึงฮิญาบ รัฐบาลอ้างถึงความกังวลเกี่ยวกับการปกป้องคุณค่าทางวัฒนธรรมของชาติ ความมั่นคงสาธารณะและความปรารถนาที่จะรักษาพื้นที่สาธารณะที่เป็นฆราวาสไว้ ในกรณีที่ละเมิดกฎหมาย บุคคลจะถูกปรับเป็นเงิน 7,920 โซโมนีทาจิกิสถาน (เทียบเท่ากับ 725.14 ดอลลาร์สหรัฐ)

โดยสรุปแล้ว สามารถสังเกตได้ว่าสถานะของฮิญาบ นิกอบ และบูร์กาในเอเชียกลางนั้นถูกกำหนดโดยปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างประเพณีทางศาสนา นโยบายรัฐฆราวาส และทัศนคติทางสังคม แม้ว่าฮิญาบจะได้รับความนิยมในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะในหมู่ผู้หญิงที่ต้องการแสดงสัญลักษณ์ทางศาสนาของตน แต่นิกอบและบูร์กากลับเป็นที่ถกเถียงกันมาก และมีการสวมใส่กันน้อยกว่า นโยบายในแต่ละประเทศในเอเชียกลางสะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งที่ดำเนินต่อไประหว่างการรักษาเสรีภาพทางศาสนาและการส่งเสริมฆราวาส โดยแต่ละประเทศต่างก็ดำเนินไปตามเส้นทางของตนหลังจากการล่มสลายสหภาพโซเวียต สถานะที่เปลี่ยนแปลงไปของเสื้อผ้าเหล่านี้ยังคงเป็นประเด็นสำคัญของด้านวัฒนธรรมและการเมืองในกลุ่มประเทศเอเชียกลาง

แหล่งที่มา:

1. https://www.learnreligions.com/islamic-clothing-glossary-2004255

2. https://www.zakon.kz/obshestvo/6447109-glava-dumk-rasskazal-mogut-li-zapretit-nikaby-v-kazakhstane.html

3. https://egov.kz/cms/en/articles/secondary_school/religious_clothes

4. https://fergana.agency/news/136125/

5. https://asiaplustj.info/ru/news/tajikistan/power/20240620/prezident-tadzhikistana-podpisal-zakon-zapretshayutshii-idgardak-i-chuzhduyu-odezhdu

6. https://thediplomat.com/2024/10/central-asias-war-on-hijab/